

در تلویزیون خیلی باید مراقب باشیم از مرزهای اخلاق، ادب و نزاکت کلامی خارج نشویم. اصلاً امکان ندارد کسی در فضای رسانه بتواند با تعبیر سست و توهین آمیز یک منظور درست را پیش ببرد، او دارد بد دفاع می‌کند و بد دفاع کردن به مراتب آسیب و خطر بیشتری از حمله دارد

حجت الاسلام علی سرلک درباره حضور روحانیان در تلویزیون چه نظری دارد؟

منبر و تلویزیون ۲ رسانه متفاوت هستند

محمد وفایی
روزنامه‌نگار

حجت الاسلام علی سرلک یکی از روحانیانی است که مخاطبان تلویزیون او را در برنامه‌های مختلف بسیار دیده‌اند. او متولد ۱۳۵۰ در الیگودرز، مدرس حوزه و دانشگاه و عضو هیات علمی دانشگاه هنر است. زمینه تخصص حجت الاسلام سرلک بیشتر تعلیم و تربیت اسلامی و مشاوره ازدواج و خانواده است و در برنامه‌های تلویزیونی نیز بیشتر به همین موضوعات می‌پردازد. برای این که از دید یک روحانی حاضر در تلویزیون به موضوع حضور کارشناسان دینی در رسانه ملی نگاه کنیم با حجت الاسلام سرلک گفت‌وگو کردیم.

قابل استفاده بود.

چطور شد تصمیم گرفتید از طریق تلویزیون به تبلیغ معارف دینی بپردازید؟ قصد قبلی داشتید یا اتفاقی پیش آمد؟
نه کاملاً اتفاقی پیش آمد. اوایل تعدادی برنامه در رادیو جوان داشتم که این برنامه‌ها باعث شد در اوایل دهه ۸۰ وارد تلویزیون شوم. الان حدود ۱۷-۱۸ سال است که به برنامه‌های تلویزیونی دعوت می‌شوم و دیگر ادامه پیدا کرد. اصولاً با این فضایی که وجود دارد، کسی نمی‌تواند قصدی داشته باشد و باید دعوت شود.

مردم بعضی از روحانیان مانند شما را بیشتر از طریق تلویزیون شناخته‌اند. این نوع شهرت چه تفاوتی دارد با روحانیانی که از طریق هیأت‌ها و منابر شناخته می‌شوند؟
تفاوتش خیلی زیاد است. یکی این که تلویزیون جنبه مرجعیت و جایگاه اجتماعی قابل اعتماد دارد و باعث

می‌شود طلبه‌ای که در تلویزیون صحبت می‌کند بیشتر مورد توجه قرار بگیرد، حتی شاید بیشتر از کسانی که ممکن است از لحاظ علمی برتری داشته باشند. ولی بالاخره تلویزیون اقتضائات رسانه‌ای ظریفی دارد و طلبه تلویزیونی مرجعیت اجتماعی بیشتری از دیگران دارد. تفاوت دیگر آن شهرت است. یعنی طلبه‌ای که به معنای واقعی تلویزیونی است و به اقتضائات آن توجه دارد، سرمایه اجتماعی بزرگی به نام شهرت دارد که او را خیلی با دیگران متفاوت می‌کند. یکی دیگر از تفاوت‌ها، رویکرد مبنی مالیستی و خلاصه‌گویی روحانیانی است که در تلویزیون حضور دارند و این افراد باید بدون مقدمه و مؤخره و در سریع‌ترین و صریح‌ترین حالت و با ریتم تند پیام‌شان را به مخاطب منتقل کنند.

پس شما با این تفکر که منبر هم یک رسانه است و تفاوتی با تلویزیون ندارد، موافق نیستید.

نه، به هیچ وجه. البته منبر قطعاً یک رسانه پر قدرت و مقدس است و اثر تربیتی فراوانی دارد اما کارکرد آن با تلویزیون کاملاً متفاوت است. به همین دلیل وقتی تلویزیون منبر پخش می‌کند به نظرم یک رویکرد خیلی حداقلی است. یک دوربین جلوی سخنران می‌کارند و در واقع آن سخنران

شما در کودکی بیشتر پای صحبت کدام یک از روحانیان حاضر در تلویزیون می‌نشستید؟

زمان کودکی من پای ثابت شنیدن برنامه‌های مذهبی آقایان قرائتی، راستگو و علی‌اکبر حسینی بودم و این عزیزان چهره‌های مشهور مذهبی آن زمان بودند، البته به جز سخنرانی‌های سیاسی حضرت امام (ره) و بعد رهبر معظم انقلاب و خطبه‌های آقای هاشمی رفسنجانی که گوش می‌دادیم.

با کدام یک از سه سخنرانی که نام بردید بیشتر ارتباط برقرار می‌کردید؟

در کودکی برنامه‌های آقای راستگو برایمان جذابیت زیادی داشت چون فضای بازی، خنده، شوخی و... در آن بود و از این جهت برنامه‌های مرحوم راستگو را بیشتر می‌دیدم البته بعدتر سخنرانی‌های آقای قرائتی هم همیشه برایمان

دارد برای حاضران در مراسم ساده‌ترین و منفعلانه‌ترین است. البته نمی‌گویم نباید باشد در یک فرم ثابت این کار را انجام چیزی به مخاطب اضافه نمی‌کند شبکه همزمان سخنرانی مذهبی است و باید شناور و در ساعات حداقل یک دهه از محبوبیت این چرا اصرار دارند این شیوه ادامه تفاوت‌های رسانه‌ای دارند و نمی‌گیریم. برنامه‌سازان تلویزیون فرض کنند.

روحانی‌ای که می‌خواهد در تلویزیون صحبت کند باید واجد چه ویژگی‌هایی باشد؟
محور اصلی تلویزیون تصویر است و چه غیر روحانی برای حضور در داشته باشد. از مدل لباس پوشش بگیرد تا ادبیاتی که شخص انتخاب کند. مخاطبان تلویزیون و شما نمی‌توانی واکنش آنها را مجموعه‌ای از افکار گوناگون ممکن است موافق، ممتنع یا می‌خواهد در تلویزیون حرف بزنم مخاطب با تنوع سلیقه روبه روبرو تو جهش به مخالفان هم باشد رقم بخورد که آن آدم‌ها هم حس برنامه تلویزیونی‌ای موفق است مخاطبان نمایندگی کند و حتی آن را به گونه‌ای رد کند که مخاطب از مواضع فکری‌اش دارد. به خیلی باید مراقب باشیم که از مرز کلامی خارج نشویم. اصلاً رسانه بتواند با تعبیر سست درست را پیش ببرد. او دارد بد به مراتب آسیب و خطر بیشتر گفت‌وگو باید به گونه‌ای سرشار دارند با یک حرف جدی مؤدبانگی ممکن است آن را نپذیرند، اما از آن رد شوند.

چرا بعضی از روحانیان منبر تلویزیون حضور دارند، اما به مرور منبر این اتفاق دلایل مختلفی می‌تواند ممکن است خودشان نخواهند شهرت کسب کنند. یا مثلاً ممکن است مدتی با دریافت بازخوردها بعضی‌ها ممکن است زبان ارتجاعی اقتضائات فرمی را رعایت نداشته باشند و ... یک دلیل مهم مدیران رسانه است. به محض اشتباه لفظی، تاریخی یا رفتاری هستند حذف و ممنوع‌التصویر می‌شوند که برای صحبت‌های آقای بهرامی اشتباه است و به جای این کار، می‌تواند توضیح درباره آن سوء تفاهم بعدی هم می‌گویند درباره این فرهنگ نیست و ذیل نگاه‌ها را یک دلیل دیگر، موضوعات تکرار